

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

29 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Cobzac Elena

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie

Boico Victor

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către inculpat și avocatul acestuia Tarsîna Vasile, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2021, în cauza penală privindu-l pe

Lotca Simion Xxxxx, născut la xxxxx, originar din r-l Xxxxx s. Xxxxx, domiciliat mun. Xxxxx str. Xxxxx ap. xx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță*: 16.03.2017-01.10.2019
2. *instanța de apel*: 24.10.2019-05.02.2020
20.11.2020-08.02.2021
3. *instanța de recurs*: 19.08.2020 - 20.10.2020
16.04.2021-29.06.2021

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni din 01 octombrie 2019, a fost încetat procesul penal pornit în privința lui Lotca Simion pe faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Acțiunea civilă înaintată de Mihailiuc Ion către Lotca Simion privind repararea prejudiciului material și moral, cauzat prin infracțiune a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

2. Prima instanță, **în procedură generală**, a stabilit că Lotca S. a fost acuzat că, începând cu 10.12.2015, după decesul surorii sale, Mihailiuc Nina, urmărind scopul săvârșirii tulburării de posesie, cunoscând că nu dispune de vreun drept legitim asupra bunurilor imobile - teren pentru construcții cu nr. cadastral xxxxx și casa de locuit cu nr. cadastral xxxxx, amplasate în r-l Xxxxx com. Xxxxx s. Xxxxx și că bunurile imobile în cauză aparțin cu drept de proprietate în devălmășie decedatei Mihailiuc Nina și a lui Mihailiuc Ion, prin aplicarea violenței fizice și amenințarea cu aplicarea violenței fizice, a ocupat în întregime bunurile nominalizate, pe care, în tot această perioadă, le-a posedat și folosit ilegal după propria voință, interzicându-i în mod categoric lui Mihailiuc Ion să se folosească de propria locuință și de terenul aferent.

Apoi, Lotca Simion, în vederea realizării până la capăt a intenției sale infracționale de tulburare de posesie, în timp ce se afla în gospodăria lui Mihailiuc Ion, la 10.12.2015, i-a aplicat ultimului o lovitură cu pumnul în regiunea capului, după care, la 17.12.2015, el, i-a aplicat lui Mihailiuc Ion, o lovitură cu piciorul în regiunea abdomenului și o lovitură cu ciocanul peste mâna dreaptă, concomitent amenințându-l cu moartea și solicitându-i lui Mihailiuc Ion, părăsirea gospodăriei ultimului, iar pentru a-l împiedica în totalitate pe Mihailiuc Ion de a se folosi și a poseda terenul pentru construcții cu nr. cadastral xxxxxși casa de locuit cu nr. cadastral xxxxx, amplasate în r-l Xxxxx com. Xxxxx s.Xxxxx, precum și bunurile din acest imobil, Lotca Simion, în perioada 17.12.2015-20.01.2016, a vândut o parte din animalele din gospodăria lui Mihailiuc Ion și anume: un porc în valoare de 6000 lei, o vacă în valoare de 15000 lei și un vițel în valoare de 3000 lei, care aparțineau ultimului, apoi, în vara anului 2016, a dat în locațiune bunul imobil nominalizat, unei alte familii.

În rezultatul acțiunilor ilegale ale lui Lotca Simion, manifestate prin tulburarea de posesie, părții vătămate Mihailiuc Ion i-ar fi fost cauzate dureri fizice, precum și prejudiciu material considerabil în valoare totală de 24.000 lei.

Acțiunile intenționate ale lui Lotca Simion au fost calificate în baza art. 193 Cod penal - *tulburare de posesie, adică ocuparea în întregime, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia, cu aplicarea violenței și amenințarea cu aplicarea violenței.*

3. Nefiind de-acord cu sentința, partea vătămată Mihailiuc Ion a atacat-o cu apel solicitând casarea acesteia în ceea ce privește soluționarea acțiunii civile și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru primă instanță prin care să fie admisă acțiunea civilă și dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul său a prejudiciului moral și material cauzat prin infracțiune în sumă de 200000 lei.

În susținerea cererii de apel s-a invocat, că liberarea de răspunderea penală a lui Lotca Simion se datorează termenului excesiv de examinarea a cauzei penale și că prin acțiunile inculpatului i-au fost provocate pagube materiale și morale, fiind lipsit de dreptul de a locui în casă și impus să circule Cahul-Xxxxx, unde locuia la sora sa, pentru a se prezenta atât la organul de urmărire penală, cât și la judecătorie.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2020, a fost admis recursul părții vătămate Mihailiuc Ion, casată sentința în partea soluționării acțiunii civile și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Mihailiuc Ion a prejudiciul material în mărime de 24000 lei și a prejudiciului moral în mărime de 5000 lei. În rest, sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a menționat că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că, procesul penal pornit în privința lui Lotca Simion, pe faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal, urmează a fi încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Totodată, instanța de recurs a considerat că, cerințele părții vătămate privind încasarea daunei materiale și morale, sunt întemeiate.

În conformitate cu prevederile art. 220 alin. (1) și (3), 219 alin. (2) pct. 4 și (4), 225 Cod de procedură penală și art. 1398 Cod civil, ținând cont de faptul că, prejudiciul material cauzat lui Mihailiuc Ion este constituit din suma de 24000 lei, instanța a dispus încasarea din contul inculpatului a acestei sume.

Cu titlu de prejudiciul moral, instanța a considerat justificat a încasa din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate suma de 5000 lei.

6. Împotriva deciziei, recurs în anulare a declarat avocatul Tarsîna Vasile, în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea hotărârilor judecătorești și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de fond, deoarece a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil, actele fiind afectate de viciu fundamental deoarece:

- Lotca Simion nu recunoaște vina și se consideră nevinovat în cele ce i se incriminează, iar cererea de încetare a procesului a depus-o doar pentru a nu fi tergiversată examinarea cauzei. El nu a fost audiat asupra învinuirii aduse și acțiunii civile;

- aprecierea cuantumului prejudiciului material s-a făcut în exclusivitate în baza declarațiilor părții vătămate, fără a fi prezentate probe ce ar confirma costul bunurilor indicate în învinuire și dreptul de proprietate a părții vătămate asupra acestora.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 20 octombrie 2020, a fost admis recursul în anulare declarat, fiind casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. În motivarea soluției, instanța de recurs a indicat că, cauza penală a lui Lotca Simion greșit a fost înregistrată de instanța de apel în procedura prevăzută de §2, Secțiunea 2, Capitolul IV Cod de procedură penală.

De asemenea, adoptând o sentință de condamnare în legătură cu expirarea termenului de prescripție (art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală) nu a:

- descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii (art. 394 Cod de procedură penală), în partea descriptivă a sentinței menționându-se că, inculpatul „a fost acuzat”, formulă ce corespunde unei sentințe de achitare;

- enunțat și apreciat probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe;

- indicat în partea dispozitivă a sentinței mențiunea privind constatarea că, Lotca Simion se recunoaște vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal, fiind indicat doar „A înceta procesul penal pornit în privința lui Lotca Simion pe faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.”.

În viziunea instanței de recurs, instanța menținând sentința în latura penală, fără ca această latură să fie soluționată conform normelor procesual-penale (în

lipsa audierii inculpatului, cercetării proceselor-verbale ale acțiunilor procesuale și a altor probe și acte prezentate de părți, audierii dezbaterilor judiciare și a ultimului cuvânt) și fără expunerea asupra vinovăției inculpatului, a admis în parte acțiunea civilă, dispunând astfel încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, soluție ce duce la încălcarea dreptului inculpatului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 CoEDO.

Instanța de recurs a mai indicat că, instanța admitând acțiunea civilă și dispunând încasarea a 24000 lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat prin infracțiune în beneficiul părții vătămate nu a indicat:

- soluția adoptată, adică dacă admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge, așa cum prevede art. 387 alin. (1) Cod de procedură penală;

- din care raționamente și probe a ajuns la această concluzie, fiindcă normele procesual-penale, în coroborare cu cele procesual civile, obligă probarea cuantumului solicitat printr-o acțiune civilă depusă în cadrul unui proces penal, iar potrivit acțiunii civile inițiale (f.d. 5-8, vol. III) partea vătămată a solicitat încasarea a 50000 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin infracțiune, ca ulterior în cererea de apel să nu divizeze cuantumul prejudiciului material de cel moral, pledând pentru dispunerea încasării sumei totale de 200000 lei (f.d. 59-60, vol. III).

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2021, a fost admis apelul declarat, fiind casată total din alte motive, inclusiv din oficiu potrivit art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează: Lotca Simion a fost recunoscut vinovat pe art. 193 Cod penal și liberat de pedeapsă penală, din motivul expirării termenului de prescripție privind tragerea la răspunderea penală. A fost admisă parțial acțiunea civilă a părții vătămate, fiind încasat de la Lotca S. în beneficiul lui Mihailiuc I., cu titlu de prejudiciu material, suma de 24 000 lei și prejudiciu moral, suma de 5 000 lei, în total suma de 29 000 lei, în rest, acțiunea civilă a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

10. În motivarea deciziei, instanța de apel a reținut că, actul judecătoresc la caz urmează a fi reexaminat cu privire la fapta incriminată inculpatului, dat fiind faptul constatării incorecte de către instanța de fond a stării de fapt și de drept ale comiterii infracțiunii, or, constatarea făcută de către instanța de fond nu corespunde nemijlocit circumstanțelor în care fapta infracțională a fost comisă, în situația în care instanța de fond, în speță, nu constată fapta ca fiind comisă de inculpat, dar specifică că persoana este învinuită de comiterea unei fapte.

Instanța de apel a notat că, instanța de fond, adoptând o sentință de încetare a procesului penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție, pe lângă faptul că, nu a descris fapta incriminată inculpatului, ca fiind dovedită, aceasta nu a enunțat și apreciat probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată, precum și faptul că, în partea dispozitivă a sentinței, nu a constatat că Lotca Simion se recunoaște vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal.

Analizând materialele cauzei, în raport cu normele relevante la caz, și în urma rejudecării cauzei, instanța de apel a constatat că, Lotca S., începând cu 10.12.2015, după decesul surorii sale Mihailiuc Nina, urmărind scopul săvârșirii tulburării de posesie, cunoscând că nu dispune de vreun drept legitim asupra bunurilor imobile - teren pentru construcții cu nr. cadastral xxxxxși casa de locuit cu nr. cadastral xxxxx, amplasate în r. Xxxxx, com. Xxxxx, s. Mileștii-Noi și că bunurile imobile în cauză aparțin cu drept de proprietate în devălmășie decedatei Mihailiuc Nina și a lui Mihailiuc Ion, prin aplicarea violenței fizice și amenințarea cu aplicarea violenței fizice, a ocupat în întregime bunurile nominalizate, pe care, în toată această perioadă, le-a posedat și folosit ilegal după propria voință, interzicându-i în mod categoric lui Mihailiuc Ion să se folosească de propria locuință și de terenul aferent.

Apoi, Lotca Simion, în vederea realizării până la capăt a intenției sale infracționale de tulburare de posesie, în timp ce se afla în gospodăria lui Mihailiuc Ion, la 10.12.2015, i-a aplicat ultimului o lovitură cu pumnul în regiunea capului, după care, la 17.12.2015, el, i-a aplicat lui Mihailiuc Ion, o lovitură cu piciorul în regiunea abdomenului și o lovitură cu ciocanul peste mâna dreaptă, concomitent amenințându-l cu moartea și solicitându-i lui Mihailiuc Ion, părăsirea gospodăriei ultimului, iar pentru a-l împiedica în totalitate pe Mihailiuc Ion de a se folosi și a poseda terenul pentru construcții cu nr. cadastral xxxxxși casa de locuit cu nr. cadastral xxxxx, amplasate în r. Xxxxx, com. Xxxxx, s. Mileștii-Noi, precum și bunurile din acest imobil, Lotca Simion, în perioada 17.12.2015-20.01.2016, a vândut o parte din animalele din gospodăria lui Mihailiuc Ion și anume: un porc în valoare de 6000 lei, o vacă în valoare de 15000 lei și un vițel în valoare de 3000 lei, care aparțineau ultimului, apoi, în vara anului 2016, a dat în locațiune bunul imobil nominalizat, unei alte familii.

În rezultatul acțiunilor ilegale ale lui Lotca Simion, manifestate prin tulburarea de posesie, părții vătămate Mihailiuc Ion i-ar fi fost cauzate dureri fizice, precum și prejudiciu material considerabil, în valoare totală de 24.000 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Lotca Simion Xxxxx a comis infracțiunea prevăzută de art. 193 Cod penal, individualizată prin *„tulburare de posesie, adică ocuparea în întregime, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia, cu aplicarea violenței și amenințarea cu aplicarea violenței.”*

Examinând probatorul administrat, instanța de apel, a considerat dovedită vina inculpatului Lotca Simion, prin următoarea sistemă de probe pertinente, concludente, utile și veridice, ce coroborează între ele, cum ar fi: declarațiile părții vătămate Mihailiuc Ion, martorului Nichiforeac Ștefana, martorului Ait Nazarova Olga, Onța Elena, Borta Nina, Bivol Andrei, extrasul din registrul bunurilor imobile, certificatul de moștenitor legal din 21.09.2016.

Rezumând normele de drept în raport cu circumstanțele de fapt constatate, instanța de apel a menționat că în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit că, în acțiunile inculpatului Lotca Simion sunt prezente anume elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.193 Cod penal.

Așa dar, la caz, instanța de apel a reținut că, în acțiunile lui Lotca Simion este prezenta latura obiectivă a infracțiunii de tulburare de posesie, și anume acesta a ocupat gospodăria, inclusiv casa de locuit și terenul aferent casei date, ce se afla în posesia părții vătămate Mihailiuc Ion, or, din materialele dosarului și declarațiilor martorilor audiați, cert rezultă că, Mihailiuc Ion era căsătorit cu Mihailiuc Nina, ultima fiind și sora inculpatului Lotca Simion.

Prin extrasul din registrul bunurilor imobile, se confirmă că Mihailiuc Nina a avut în proprietate bun imobil - teren, cu nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 0,2 ha și bun imobil - construcție, cu nr. cadastral xxxxx, amplasate în r Xxxxx, com. Xxxxx, s. Xxxxx, iar temei de înscriere a dreptului de proprietate asupra imobilelor nominalizate, a constituit contractul de vânzare cumpărare 06.05.2003.

Prin urmare, bunul imobil cu nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 0,2 ha și bun imobil - construcție, cu nr. cadastral xxxxx.01, amplasate în r-nul Xxxxx, com. Xxxxx, s. Xxxxx, a fost procurat de Mihailiuc Nina în timpul căsătoriei cu Mihailiuc Ion, or, potrivit extrasului din certificatul de căsătorie, la 03.03.1995 a fost înregistrată căsătoria dintre Mihailiuc ion și Mihailiuc Nina.

Deși, potrivit certificatului de divorț, la 16.12.2005, a avut loc divorțul dintre Mihailiuc Nina și Mihailiuc Ion, din declarațiile părții vătămate și a martorilor, rezultă că aceștia au continuat să locuiască și după divorț, pînă la decesul lui Mihailiuc Nina.

La fel, instanța de apel a notat că, deși, inculpatul Lotca Simion Xxxxx nu a recunoscut vinovăția incriminată, în acțiunile acestuia s-a regăsit acțiunea principală de tulburare de posesie, exprimată prin ocuparea imobilului, după decesul surorii sale Mihailiuc Nina, care de fapt se află în posesie lui Mihailiuc Ion.

Faptul că partea vătămată Mihailiuc Ion a locuit împreună cu Mihailiuc Nina, în imobilul situat în com. Xxxxx, r-nul Xxxxx, împreună, pînă la decesul ultimei, confirmă și martorii Ait Nazarova Olga și Onța Elena.

Instanța de apel a stabilit că, la comiterea faptei incriminate, inculpatul Lotca Simion a manifestat o intenție, avînd în vedere că, aceasta își dădea seama că, bunul imobil, dar și animalele din gospodăria aceasta, nu îi aparțin, însă, le-a posedat și folosit ilegal după propria voință, interzicându-i în mod categoric lui Mihailiuc Ion să se folosească de propria locuință și de terenul aferent.

Mai mult ca atât, inculpatul a vîndut o parte din animalele din gospodăria lui Mihailiuc Ion și anume: un porc, o vacă și un vițel, care aparțineau ultimului, apoi, în vara anului 2016, a dat în locațiune bunul imobil nominalizat, unei alte familii, fapt confirmat prin declarațiile martorilor Bivol Andrei și Borta Nina.

Faptul că, inculpatul Lotca Simion Xxxxx a posedat și folosit ilegal după propria voință bunurile părții vătămate, începînd cu 10.12.2015, după decesul surorii sale Mihailiuc Nina, se confirmă prin certificatul de moștenitor legal din 21.09.2016, or, Lotca Simion a devenit moștenitor al 1/2 din averea succesorală a surorii sale, Mihailiuc Nina, formată din imobilul cu nr. cadastral xxxxx cu nr. cadastral xxxxx, situate Xxxxx, r-nul Xxxxx, tocmai la data de 21.09.2016.

Raportînd normele de drept la circumstanțele de fapt a cauzei, instanța de apel a necesar ca Lotca S. să fie liberat de răspundere penală în baza art. 193 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție privind tragerea la răspundere penală, or, infracțiunea comisă de inculpat, face parte din categoria infracțiunilor ușoare, iar din momentul comiterii faptei, pînă la adoptarea prezentei decizii, a expirat mai mult de 2 ani, prin urmare, în privința inculpatului Lotca Simion, sunt aplicabile prevederile art. 60 alin.(1) lit. a) Cod penal.

În cadrul cercetării judecătorești, instanța de apel a reținut că, în rezultatul acțiunilor ilegale ale lui Lotca Simion, manifestate prin tulburarea de posesie, părții vătămate Mihailiuc Ion, i-ar fi fost cauzat un prejudiciu material considerabil în valoare totală de 24.000 lei, fapt stabilit în cadrul urmăririi penale, cercetării judecătorești, or, prejudiciul dat constă din valoarea animalelor vîndute de către inculpat, urmare a comiterii faptei prejudiciabile de tulburare de posesie.

Referitor la prejudiciul moral, instanța de apel a considerat că, acțiunea civilă este întemeiată și justificată, de asemenea, în parte, ținând cont de faptul că, prin infracțiunea săvârșită, inculpatul i-a cauzat părții vătămate Mihailiuc Ion, prejudiciu moral, manifestat prin retrăire, lezarea sentimentelor de afecțiune, care cuprind suferințe psihice determinate de privarea temporară de anumite drepturi, astfel că, în acest sens, suma de 5 000 lei din contul inculpatului Lotca Simion, în beneficiul părții vătămate Mihailiuc Ion, cu titlu de prejudiciu moral, este suficientă pentru a acoperi suferințele morale și psihice cauzate victimei.

11. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către inculpat și avocatul acestuia, Tarsîna Vasile, prin care solicită casarea parțială a acesteia în partea recunoașterii vinovăției inculpatului Lotca Simion de comiterea infracțiunii prevazute de art. 193 Cod penal și încasarea prejudiciului material în mărime de 24000 lei și a prejudiciului moral de 5000 lei, iar în total 29000 lei, cu achitarea inculpatului Lotca Simion, sau remiterea cauzei penale pentru rejudecare în instanța de fond.

În motivarea recursului invocă:

- au fost ignorate indicațiile instanței de recurs, privind expunerea asupra motivelor invocate de recurentul Lotcă Simion, în recursul în anulare;

- în conformitate cu informația nr. 1.4/671/44-20 din 13.05.2020, a Serviciului Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, care este deținătorul „Registrului de stat al animalelor”, partea vătămată Mihailiuc Ion nu este înregistrat în calitate de proprietar sau deținător de animale;

- partea vătămată în cadrul audierilor la organele de urmărire penală a depus declarații false privind deținerea dreptului de proprietate asupra unei vaci și a viței, porci în situația în care aceste animale aparțineau defunctei Mihailiuc Nina, astfel statul îi garantează o îmbogățire fără justă cauză în temeiul unei acțiuni civile admise fără probe concludente;

- martorul Nichiforeac Ștefana, este persoană cointereseată, fiind sora părții vătămate, iar declarațiile acesteia urmează a fi apreciate critic;

- probele nu coraborează între ele, iar dubiile urează a fi interpretate în favoarea inculpatului Lotcă Simion;

- la momentul încetării cercetării judecătorești în instanța de fond, nu au fost audiați martorii acuzării Cebotari Vadim, Gojean Anastasia, Căpraru Agafia, Plămădeală Nadejda, Bărbos Galina, nu au fost date citirii procesul verbal de confruntare, ulterior acești martori nu au fost citați și audiați nici în instanța de apel;

- nu este probată aplicarea violenței de către inculpatul Lotca Simion împotriva părții vătămate Mihailiuc Ion;

- reieșind din probatoriul dosarului, este stabilit, că pe parcursul urmăririi penale, cât și la trimiterea cauzei penale spre judecare instanței de judecată, nu a fost anexată nici o probă ce să confirme dreptul de proprietate a părții vătămate Mihailiuc Ion asupra întregii case de locuit din s. Xxxxx r-l Xxxxx, drept care conform legislației civile urmează sa fie înregistrat la organele cadastrale;

- urmărirea penală a fost pornită ilegal, inculpatul Lotca Simion a fost pus ilegal sub învinuire de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal, atâta timp cât nu era probat în modul stabilit, dreptul de proprietate a părții vătămate asupra imobilului;

- instanța de apel nu a delimitat bunurile părții vătămate de cele ale fostei soții Mihailiuc Nina, dat fiind faptul că, începând din 16.12.2005, ei se aflau în divorț, iar faptul că, parta vătămată locuia periodic în casa din s. Xxxxx, nu probează faptul că, bunurile incluse în sentință îi aparțineau;

- organele de urmărire penală nu au îndeplinit indicațiile date de procuratură privind lista animalelor deținute de partea vătămată, fapt ce însă a fost dovedit de partea apărării și a servit temei de înaintare a recursului în anulare;

- la examenarea recursului declarat de partea vătămată Mihailiuc Ion, în ședința din 08.02.2021, nu au fost date citire în glas declarațiile martorilor, după cum este menționat în decizie, iar în urma analizei acestor declarații se conchide că, ele nu dovedesc vina inculpatului, și nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare;

- instanța de apel, contrar legii, s-a limitat la așa zisa citire a declarațiilor martorilor, care anterior au fost audiați în Judecătoria Hîncești sediul Xxxxx, ori în speță nu se întrunesc condițiile pentru darea citirii a declarațiilor martorilor în ședința de judecată;

- Inculpatul nu a avut intenția de a-l deposeda pe partea vătămată de bunurile sale, deoarece cunoștea că aceste bunuri aparțin surorii sale exclusiv și care se află în divorț cu partea vătămată din 2005, dimpotrivă probele dosarului și declarațiile inculpatului Lotca Simion atestă faptul că, partea vătămată a lăsat animalele fără îngrijire în voia soartei, nu avea cine le hrăni;

- nu este probată intenția inculpatului de a tulbura posesia părții vătămate asupra bunurilor sale, ori este probat chiar prin declarațiile părții vătămate, ca inculpatul în prezența colaboratorilor de poliție i-a permis acestuia să între în

gospodărie, dar fără sora sa, însă partea vătămată s-a întors și a plecat, nedorind să între în gospodărie;

- de facto nu a avut loc nici o tulburare de posedie din partea inculpatului Lotca Simion, dimpotrivă partea vătămată prin acțiunile sale încerca și încearcă să se victimizeze;

- inculpatul Lotca Simion, de asemenea invocă faptul că, Mihailiuc Ion o maltrata-o pe Mihailiuc Nina, care se temea să se adreseze la poliție de frică să nu fie omorâtă, iar plângerile împotriva sa, sunt o răzbunare pentru faptul că, el Lotca Simion a insistat ca să fie pornită o cauză penală pentru violență domestică, și a insistat ca Mihailiuc Ion să fie pedepsit;

În drept, recurenții își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 16) Cod de procedură penală.

12. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul depune referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece instanța de apel a constatat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, corect recunoscându-l vinovat pe inculpat, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal, cu liberarea de pedeapsă penală, din motivul expirării termenului de prescripție.

13. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Totodată se remarcă, că instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În conformitate cu art. 414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin

prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să contină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Inculpatul și avocatul acestuia Tarsîna V. au criticat decizia contestată, invocând temeiurile de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 16) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, *în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii sau acesta este expus neclar; nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde; norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.*

În acest context, reieșind din materialele cauzei penale supuse judecării, instanța de recurs reține, că prima instanță **a încetat procesul penal pornit în privința lui Lotca Simion, pe faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.** Acțiunea civilă înaintată de Mihailiuc Ion către Lotca Simion privind repararea prejudiciului material și moral, cauzat prin infracțiune a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

Hotărârea primei instanțe a fost atacată cu apel de către **partea vătămată Mihailiuc Ion, în ceea ce privește soluționarea acțiunii civile**, astfel prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2020, a fost admis recursul părții vătămate Mihailiuc Ion, casată sentința în partea soluționării acțiunii civile și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care s-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Mihailiuc Ion a prejudiciului material în mărime de 24000 lei și a celui moral în mărime de 5000 lei. În rest, sentința a fost menținută.

Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 20 octombrie 2020, a fost admis recursul declarat de avocatul Tarsîna V. în numele inculpatului, fiind casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de apel în al doilea set de proceduri, a admis apelul declarat de partea vătămată, casând total din alte motive, inclusiv din oficiu, potrivit art. 409

alin. (2) Cod de procedură penală, sentința și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: **Lotca Simion Xxxx a fost recunoscut vinovat în baza art. 193 Cod penal și liberat de pedeapsă penală, din motivul expirării termenului de prescripție privind tragerea la răspunderea penală.** A fost admisă parțial acțiunea civilă a părții vătămate/civile Mihailiuc Ion, fiind încasat de la Lotca S. în beneficiul lui Mihailiuc Ion, cu titlu de prejudiciul material, suma de 24 000 lei și prejudiciul moral, suma de 5 000 lei, în total suma de 29 000 lei, în rest, acțiunea civilă a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Dispoziția art. 409 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că, *„instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces.”* Însă art. 411 al aceluiași cod, stipulează că *„instanța de apel examinează cauza prin extindere cu privire la părțile care nu au declarat apel sau la care acesta nu se referă, având dreptul de a hotărî și în privința lor, fără să creeze acestor părți o situație mai gravă.”*

Astfel, instanța de recurs reține că, prima instanță **a încetat procesul penal pornit în privința lui Lotca Simion pe faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală și s-a expus și asupra acțiunii civile.** Astfel, **sentința a fost atacată cu apel doar de către partea vătămată Mihailiuc Ion, și doar în ceea ce privește soluționarea acțiunii civile,** însă instanța de apel, în al doilea set de proceduri **l-a recunoscut vinovat pe Lotca S. în baza art. 193 Cod penal și l-a liberat de pedeapsă penală, din motivul expirării termenului de prescripție privind tragerea la răspunderea penală, agravând situația inculpatului Lotca S., la apelul părții vătămate, care a contestat sentința parțial, doar în partea soluționării acțiunii civile,** fiind de acord cu încetarea procesului penal pornit în privința lui Lotca Simion, pe faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal.

La fel, Colegiul penal lărgit, reieșind din textul recursului declarat de către inculpat și avocatul acestuia, atestă că ultimii solicită casarea deciziei și în partea încasării prejudiciului material și moral.

Astfel, în prezenta speță, potrivit lucrărilor dosarului, partea vătămată Mihailiuc I., în cadrul ședinței de judecată a înaintat acțiune civilă, prin care a solicitat încasarea din contul inculpatului, a prejudiciului material în sumă de 100.000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 100.000 lei. (f.d. 5-8, 38-41 v. III), la acțiunea civilă nefiind anexate careva probe.

Conform art. 225 alin. (2) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței de acuzare, instanța soluționează și acțiunea civilă prin admiterea ei, totală sau parțială, ori prin respingere.

Astfel, Colegiul reține că, instanța de apel în al doilea set de proceduri, prin hotărârea adoptată a admis parțial acțiunea civilă a părții vătămate/civile Mihailiuc Ion, fiind încasat de la Lotca S. în beneficiul lui Mihailiuc Ion, cu titlu de prejudiciu material, suma de 24 000 lei și prejudiciu moral, suma de 5 000 lei, în

total suma de 29 000 lei, în rest, acțiunea civilă a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

În acest sens, instanța de apel, la pct. 23 al deciziei, a descris normele legale, concluzionând la general că: *"...în rezultatul acțiunilor ilegale ale lui Lotca Simion, manifestate prin tulburarea de posesie, părții vătămate Mihailiuc Ion i-ar fi fost cauzat un prejudiciu material considerabil în valoare totală de 24.000 lei, fapt stabilit în cadrul urmăririi penale, cercetării judecătorești, or, prejudiciul dat constă din valoarea animalelor vândute de către inculpat urmare a comiterii faptei prejudiciabile de tulburare de posesie."*

Însă, în opinia Colegiului penal lărgit, aceste concluzii ale instanței de apel, sunt succinte, nefiind motivate suficient prin prisma probelor administrate în cauză, acțiunii civile depusă de partea vătămată, ce nu conține careva probe materiale, la fel în raport cu cererea de apel depusă de partea vătămată, în care nu a specificat care este quantumul concret al prejudiciului material și moral.

La fel, Colegiul penal lărgit atestă că, inculpatul Lotca S. este învinuit în baza art. 193 Cod penal - *tulburare de posesie, adică ocuparea în întregime, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia, cu aplicarea violenței și amenințarea cu aplicarea violenței*, învinuire ce nu prevede cauzarea prejudiciului.

Astfel, instanța de recurs consideră pripite concluziile instanței de apel, prin care a admis încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate/civile Mihailiuc Ion, cu titlu de prejudiciu material, suma de 24 000 lei și prejudiciu moral, suma de 5 000 lei, în total suma de 29 000 lei, instanța de apel urmând a revedea quantumul prejudiciilor cauzate părții vătămate, prin prisma circumstanțelor cauzei, probelor anexate la materialele cauzei, să verifice dacă partea vătămată a avut sau nu bunurile ale cărui cost le solicită, în raport cu argumentele din cererea de apel, în care nu este specificat concret care este quantumul prejudiciului material și al celui moral, indicând la general suma de 200000 lei și învinuirea adusă inculpatului Lotca S. în baza art. 193 Cod penal - *tulburare de posesie, adică ocuparea în întregime, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia, cu aplicarea violenței și amenințarea cu aplicarea violenței*.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit statuează că, erorile comise de către instanța de apel, sânt incidente temeiului de casare invocat de recurent și prevăzute de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și care nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece această instanță nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul și pentru a nu admite astfel încălcarea prevederilor procesual penale. În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit consideră, că decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel; să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în

strictă conformitate cu cerințele legii; să le dea apreciere cuvenită în ansamblu, cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate și cu expunerea motivată asupra acțiunii civile în raport cu încadrarea juridică a faptei, în strictă conformitate cu cerințele legii, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

14. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de către inculpat și avocatul acestuia Tarsîna Vasile, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Lotca Simion Xxxx** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la data de 05 august 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Timofti Vladimir

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Boico Victor